

# Вісник Донецького університету

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ЗАСНОВАНИЙ У 1997 РОЦІ

Серія Б. Гуманітарні науки

№1/1999

## З М І С Т

### *Історія і політологія*

|                                                                                                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Осіп'ян О. Л. Організація міжнародної торгівлі у вірменських колоніях Галичини та Поділля в XVI-XVII ст.                                                                                       | 7  |
| Никифорова Н. О., Пірко В. О. Північне Приазов'я наприкінці XVIII ст. (за мандрівними записками Й. А. Гільдентшtedта)                                                                          | 10 |
| Романцов В. М. Виникнення і становлення Гетманщини в оцінках Д. Бантиш-Каменського                                                                                                             | 15 |
| Добров П. В., Шевченко А. Є. Бойова діяльність робітників внутрішніх справ Донбасу в партизанських загонах і глибокому підпіллі в тилу ворога в роки Великої Вітчизняної війни (1941-1943 рр.) | 18 |
| Шипович М. А. Репресії проти літературно-мистецької інтелігенції України у 20-і роки XX ст.: історіографічний огляд                                                                            | 23 |
| Богуславська В. Г. Історіографія проблеми становлення народної освіти в період української національно-демократичної революції (1917-1920 рр.)                                                 | 27 |
| Липинський В. В. Система підготовки науково-педагогічних кадрів для вузів України у 20-і роки                                                                                                  | 33 |
| Никифорова А. Р. Сільське господарство Донеччини у 1921 р.: виробничий аспект                                                                                                                  | 37 |
| Ніколаюк Т. А. Деякі питання економічного та позаекономічного стимулювання праці робітників України в період 1929-1934 рр.                                                                     | 42 |
| Гридіна І. М. Видавнича діяльність Московської Патріархії в роки другої світової війни                                                                                                         | 50 |
| Бабенко С. Ю. Евакуація промислових підприємств України в роки Великої Вітчизняної війни (1941-1945 рр.)                                                                                       | 56 |
| Терешко Ю. М. Лютий 1948 р. Сучасне бачення проблеми                                                                                                                                           | 64 |
| Лагоша М. М. Бригади сприяння міліції України в 1945-1953 рр.                                                                                                                                  | 71 |
| Нікольський В. М. Політичні репресії 1946-1980 рр. в Донбасі                                                                                                                                   | 76 |
| Панчук Г. М. Зміни у складі населення Донецької області за 1959-1989 рр.                                                                                                                       | 82 |
| Міхіна Г. Ф. З історії переселення болгар на Україну (Запорізька область)                                                                                                                      | 86 |
| Разумний В. В. Фідаїзм – дестабілізуючий фактор арабо-ізраїльських відносин: до 50-річчя держави Ізраїль                                                                                       | 91 |

## **Філологія**

|                                                                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Бородінова М. В. Тарас Шевченко і християнство                                                                                                          | 98  |
| Медведева-Гнатко В. В. Жанрово-стильова своєрідність рефлексивного роману (Д.С.Мережковський, «Воскреслі боги. Леонардо да Вінчі»)                      | 102 |
| Чернишова О. О. Поняття «доля» у поетичному світі роману М.Ю.Лермонтова «Герой нашого часу»                                                             | 110 |
| Отіна Г. Є. Зустріч класицизму і романтизму в теорії літературного твору початку ХІХ ст.: О.Ф.Мерзляков і П.О.Новіков                                   | 113 |
| Просалова В. А. Парадигми української історії в творчості Юрія Клена                                                                                    | 122 |
| Ковальчук О. В. До проблеми «образних формул» у творчості Ф.М.Достоевського                                                                             | 130 |
| Корабльова Н. В. Інтертекст у системі філософсько-естетичних координат                                                                                  | 134 |
| Домащенко О. В. «Розщеплена референція»                                                                                                                 | 143 |
| Тараненко О. В. Сприйняття казки дитиною: становлення художньої рецепції                                                                                | 147 |
| Калінкін В. М. Задачі поетики оніма в світлі методу «Історико-філологічного аналізу літературних форм» В.В.Виноградова                                  | 151 |
| Белицька Є. М. Особливості граматичної категорії числа конотативних онімів                                                                              | 157 |
| Гірняк С. П. Зіставний аналіз продуктивності афіксів у словотворчих гніздах з базовими дієсловами мовлення в українській та російській мовах ХІХ-ХХ ст. | 160 |
| Мікіна О. Г. Про становлення поняття і терміну «ергонім» в ономастиці                                                                                   | 171 |
| Павлюк Н. В. Роль заголовного імені власного в художньому творі (ім'я біблійського походження в назві роману У.Фолкнера «Авессалом, Авессалом»)         | 177 |
| Луцай В. В. Функціональні ідентифікатори, дистрибутивні маркери і фонові структури як інструмент синтаксичного аналізу речення                          | 181 |
| Кравченко Г. В. Структура й динаміка жіночого іменника чистоукраїнських сімей м.Донецька 20-30-х років                                                  | 185 |
| Кісельова О. В. Словотвірний статус морфем іномовного походження у процесі поповнення okazіональної онімної лексики сучасної англійської мови           | 188 |
| Боброва Л. В. Дейксис у різномовних описах стандартних референтних ситуацій                                                                             | 196 |

## **Філософія**

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| Сабірзянова (Ляшко) І. В. Суспільне буття як світ цінностей | 202 |
|-------------------------------------------------------------|-----|

## **Педагогіка і психологія**

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| Руденко О. В. До проблеми психологічної компетентності сучасного вчителя | 206 |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|

# Вестник Донецкого университета

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ

ОСНОВАН В 1997 ГОДУ

Серия Б. Гуманитарные науки

№1/1999

## СОДЕРЖАНИЕ

### *История и политология*

|                                                                                                                                                                                                |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Осипян А. Л. Организация международной торговли в армянских колониях Галичины и Подолии в XVI-XVII вв.                                                                                         | 7  |
| Никифороенко Н. А., Пирко В. А. Северное Приазовье в конце XVIII в. (по дневнику путешествия И. А. Гильденштедта)                                                                              | 10 |
| Романцов В. Н. Возникновение и становление Гетманщины в оценке Д. Бантыш-Каменского                                                                                                            | 15 |
| Добров П. В., Шевченко А. Е. Боевая деятельность работников внутренних дел Донбасса в партизанских отрядах и глубоком подполье в тылу врага в годы Великой Отечественной войны (1941-1943 гг.) | 18 |
| Шипович М. А. Репрессии против литературно-художественной интеллигенции Украины в 20-е годы XX ст.: историографический обзор                                                                   | 23 |
| Богуславская В. Г. Историография проблемы становления народного образования в Украине (1917-1920 гг.)                                                                                          | 27 |
| Липинский В. В. Проблема подготовки научно-педагогических кадров для вузов Украины в 20-е годы                                                                                                 | 33 |
| Никифороенко А. Р. Сельское хозяйство Донетчины в 1921 г.: производственный аспект                                                                                                             | 37 |
| Николаюк Т. А. Некоторые вопросы экономического и внеэкономического стимулирования труда рабочих Украины в период 1929-1934 гг.                                                                | 42 |
| Гридина И. Н. Издательская деятельность Московской Патриархии в годы второй мировой войны                                                                                                      | 50 |
| Бабенко С. Ю. Эвакуация промышленных предприятий Украины в годы Великой отечественной войны (1941-1945 гг.)                                                                                    | 56 |
| Терешко Ю. Февраль 1948 г. Современное видение проблемы                                                                                                                                        | 64 |
| Лагоша Н. Н. Бригады содействия милиции Украины в 1945-1953 гг.                                                                                                                                | 71 |
| Никольский В. Н. Политические репрессии 1946-1980 гг. в Донбассе                                                                                                                               | 76 |
| Панчук Г. Н. Изменения в составе населения Донецкой области за 1959-1989 гг.                                                                                                                   | 82 |
| Михина А. Ф. Из истории переселения болгар на Украину (Запорожская область)                                                                                                                    | 86 |
| Разумный В. В. Фидаизм — дестабилизирующий фактор в арабо-израильских отношениях: к 50-летию государства Израиль                                                                               | 91 |

## **Филология**

|                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Бородинова М. В. Тарас Шевченко и христианство                                                                                                                    | 98  |
| Медведева-Гнатко В. В. Жанрово-стилевое своеобразие рефлексивного романа (Д.С.Мережковский, «Воскресшие боги. Леонардо да Винчи»)                                 | 102 |
| Чернишева О. А. Понятие «судьба» в поэтическом мире романа М.Ю.Лермонтова «Герой нашего времени»                                                                  | 110 |
| Отина А. Е. Встреча классицизма и романтизма в теории литературного произведения начала XIX века: А.Ф.Мерзляков и П.А.Новиков                                     | 113 |
| Просалова В. А. Парадигмы украинской истории в творчестве Юрия Клена                                                                                              | 122 |
| Ковальчук О. В. К проблеме «образных формул» в творчестве Ф.М.Достоевского                                                                                        | 130 |
| Кораблева Н. В. Интертекст в системе философско-эстетических координат                                                                                            | 134 |
| Домащенко А. В. «Расщепленная референция»                                                                                                                         | 143 |
| Тараненко Е. В. Восприятие сказки ребенком: становление художественной рецепции                                                                                   | 147 |
| Калинкин В. М. Задачи поэтики онима в свете «историко-филологического анализа литературных форм» В.В.Виноградова                                                  | 151 |
| Белицкая Е. Н. Особенности грамматической категории числа коннотативных онимов                                                                                    | 157 |
| Гирняк С. П. Сопоставительный анализ продуктивности афиксов в словообразовательных гнездах с базовыми глаголами речи в украинском и русском языках XIX-XX вв.     | 160 |
| Микина Е. Г. О становлении понятия и термина «эргоним» в ономастике                                                                                               | 171 |
| Павлюк Н. В. Роль заглавного имени собственного в художественном произведении (имя библейского происхождения в названии романа У.Фолкнера «Авессалом, Авессалом») | 177 |
| Лущай В. В. Функциональные идентификаторы, дистрибутивные маркеры и фоновые структуры как инструмент синтаксического анализа предложения                          | 181 |
| Кравченко Г. В. Структура и динамика женского именника чистоукраинских семей г.Донецка в 20-30-е годы                                                             | 185 |
| Киселева Е. В. Словообразовательный статус морфем иноязычного происхождения в процессе пополнения окказиональной онимной лексики современного английского языка   | 188 |
| Боброва Л. В. Дейксис в разноязычных описаниях стандартных референтных ситуаций                                                                                   | 196 |

## **Философия**

|                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------|-----|
| Сабирзянова (Ляшко) И. В. Общественное бытие как мир ценностей | 202 |
|----------------------------------------------------------------|-----|

## **Педагогика и психология**

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Руденко А. В. К проблеме психологической компетентности современного учителя | 206 |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|

# Bulletin of Donetsk University

SCIENTIFIC JOURNAL

FOUNDED IN 1997

*Series B. The Humanities*

№1/1999

## C O N T E N T S

### *History and Politology*

|                                                                                                                                                                                                                                                    |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| O s i p ' a n A . L . International Trade Arrangement in Armenian Colonies of Galichina and Podolia in 16-17 <sup>th</sup> c.                                                                                                                      | 7  |
| N i k i f o r e n k o N . A . , P i r k o V . A . Northern Asov Areas at the end of 18 <sup>th</sup> c. (on the basis of I.A.Gildenstrdt's travel journal)                                                                                         | 10 |
| R o m a n t s o v V . N . D.Bantysh-Kamensky's Assessment of the Origin and Formation of Hetmanate                                                                                                                                                 | 15 |
| D o b r o v P . V . , S h e v c h e n k o A . E . A combat activity of internal affairs ministry servicemen of Donbass in guerrilla detachments and in the underground in the enemy's rear during the years of the Great Patriotic War (1941-1943) | 18 |
| S h i p o v i c h M . Repressions against Literary and Artistic Intelligentsia in Ukraine in 1920s: Historiographical Survey                                                                                                                       | 23 |
| B o g u s l a v s k a y a V . G . Historiography of the Problem of Establishing National Education in Ukraine (1917-1920)                                                                                                                          | 27 |
| L i p i n s k i y V . V . Problem of training Scientific and Pedagogical Staff for Ukrainian Higher Educational Establishments in 1920s                                                                                                            | 33 |
| N i k i f o r e n k o A . R . Agriculture of Donetchina in 1921: Production Aspect                                                                                                                                                                 | 37 |
| N i k o l a y u k T . A . Some Aspects of Economic and Non-Economic Stimulation of Ukrainian Worker's Labour in 1929-1934                                                                                                                          | 42 |
| G r i d i n a I . N . Publishing Activities of Moscow Patriarchate during the Second World War                                                                                                                                                     | 50 |
| B a b e n k o S . Y u . Evacuation of Ukrainian Industrial Enterprises during the Great Patriotic War (1941-1945)                                                                                                                                  | 56 |
| T e r e s h k o Y u . February, 1948. Modern View of the Problem                                                                                                                                                                                   | 64 |
| L a g o s h a N . N . Militia Assistance Brigades in Ukraine in 1945-1953                                                                                                                                                                          | 71 |
| N i k o l s k i y V . N . Political Repressions of 1946-1980 in Donbass                                                                                                                                                                            | 76 |
| P a n c h u k G . N . Change in the Structure of Population in Donetsk Region in 1956-1989                                                                                                                                                         | 82 |
| M i k h i n a A . F . From the History of Bulgarian Transmigration to Ukraine (Zaporozhje Region)                                                                                                                                                  | 86 |
| R a z u m n y V . V . Fidaism as a Destabilising Factor in Arabic-Israelian Relations: to the 50 <sup>th</sup> Anniversary of the State of Israel                                                                                                  | 91 |

## *Philology*

|                                                                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Borodina M. V. Taras Shevchenko and Christianity                                                                                                                                  | 98  |
| Medvedeva-Gnatko V. V. Peculiarities of Genre and Style in Reflexive Novel (D.S.Merezhovskiy «Voskresshie Bogi. Leonardo da Vinci»)                                               | 102 |
| Chernyshova O. A. The Concept of Fate in the Poetics of M.Yu.Lermontov's Novel «Geroi Nashego Vremeni»                                                                            | 110 |
| Otina A. Ye. Classicism and Romanticism Junction in the Theory of Literary Work at the Beginning of the 19 <sup>th</sup> century: A.F.Merzl'akov and P.A.Novikov                  | 113 |
| Prosalova V. A. Paradigms of Ukrainian History in Yuriy Klen's Literary Works                                                                                                     | 122 |
| Koval'chuk O. V. Towards a problem of «figurative formulas» in works by F.M.Dostoyevsky                                                                                           | 130 |
| Korablyova N. V. Intertext in the system of philosophical and aesthetic coordinates                                                                                               | 134 |
| Domashenko A. V. «Split Referentsia»                                                                                                                                              | 143 |
| Taranenko H. The perception of the fairy-tale by a child: forming of artistic reception                                                                                           | 147 |
| Kalinkin V. M. Goals of Onym Poetics in the Light of «Historical and Philological Analysis of Literary Forms» by V.V.Vinogradov                                                   | 151 |
| Belitskaya E. N. Some peculiarities of the grammatical category of number of connotative onymes                                                                                   | 157 |
| Girnyak S. P. Confrontative analysis of affix derivativeness in word-formative families of words basic verbs of speech in Ukrainian and Russian Languages of the XIX-XX centuries | 160 |
| Mikina E. G. On the Formation of the Concept and Term «Ergonym» in Onomastics                                                                                                     | 171 |
| Pavlyuk N. V. Role of Title Proper Name in Work of Verbal Art (the Name of Biblical Origin in the Title W.Faulkner's Novel «Absalom, Absalom»)                                    | 177 |
| Lushchaj V. V. Functional Identifiers, Distributional Markers and Background Structures as a Tool of Sentence Syntactic Analysis                                                  | 181 |
| Kravchenko G. V. Structure and Dynamics of Female Names in Ukrainian Families of Donetsk in 1920-1930 s.                                                                          | 185 |
| Kiselyova Ye. V. A World-building Status of Foreign Languages' Morphemes in the of Enrichment of Onomastic Nonce-words Lexics                                                     | 188 |
| Bobrova L. V. Deixis in Different Language Interpretations of Standard Referential Situations                                                                                     | 196 |

## *Philosophy*

|                                                                |     |
|----------------------------------------------------------------|-----|
| Sabirz'anova (L'ashko) I. V. Social Being as a World of Values | 202 |
|----------------------------------------------------------------|-----|

## *Pedagogics and Psychology*

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rudenko A. V. On the Problem of Psychological Competence of a Modern Teacher | 206 |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|